

NHL Hogeschool

Bachelor Maritiem Officier

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2016 is de bacheloropleiding Maritiem Officier van het Maritiem Instituut Willem Barentsz (MIWB) bezocht door een visitatiepanel van NQA. De vierjarige voltijdopleiding wordt door het MIWB op Terschelling verzorgd. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Maritiem Officier (Marof) leidt studenten op tot maritiem ingenieur. De maritiem ingenieur houdt zich bezig met de bedrijfsvoering van een zeeschip in alle rangen en functies. Een afgestudeerde maritiem officier is werkzaam voor een rederij met bijvoorbeeld als vakgebied containers, olie, chemicaliën, cruiseschepen of zware lading. Aan boord is de maritiem officier degene die zorgt voor een veilige navigatie, onderhoud aan technische systemen, bemanning en lading van het schip (als stuurman en scheepswerktuigkundige).

Van hbo-opgeleide officieren wordt verwacht dat zij zelfstandig, analytisch, stressbestendig en probleemoplossend zijn en kunnen functioneren in een complexe omgeving die het schip met zich meebrengt. Kennis op het gebied van elektronica, ICT en automatisering is nodig, evenals leiderschapskwaliteiten, sociale en managementvaardigheden, een goede beheersing van de Engelse taal en het kunnen functioneren in een multiculturele bemanningssamenstelling.

De opleiding heeft de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor studenten helder uitgewerkt in negen competenties die zijn ontleend aan het landelijke beroepsprofiel voor Maritiem Officier (2009). De eindkwalificaties zijn uitgewerkt op hbo-bachelorniveau en sluiten aan op actuele internationale en nationale eisen die gelden voor beroepen op zee. Met het getuigschrift van de opleiding krijgen studenten een vaarbevoegdheidsbewijs die van 'maritiem officier' (dit is een dubbele vaarbevoegdheid).

Vanaf 2017-2018 gaat de opleiding uit van het vernieuwde beroepsprofiel (2016) en leidt zij studenten conform de afspraken alleen nog op voor de vaarbevoegdheid van stuurman of scheepswerktuigkundige (een enkele vaarbevoegdheid). De opleiding trekt hierin samen op met de Hogeschool van Amsterdam en wil zich gericht profileren op de competenties 'samenwerken' en 'innovatief handelen'.

De opleiding profileert zich duidelijk als voorloper in het nationale en internationale werkveld, dat doet zij op het gebied van onderzoek en vanuit de samenwerkingsverbanden die zij nationaal en internationaal heeft en benut. De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De inhoud van het programma wordt voor het belangrijkste deel bepaald door de internationale eisen van de IMO. Via lessen en praktijkonderwijs maken de studenten zich de beoogde kennis en vaardigheden eigen. Het panel stelt vast dat de kennis en vaardigheden van een goed niveau zijn en aansluiten op actuele ontwikkelingen in het werkveld. Voor de invulling van de kennis en praktijkelementen in het programma maakt de opleiding gebruik van passende literatuur en actuele inzichten. Deze worden onder meer ingebracht vanuit lectoraten verbonden aan de Onderzoeksgroep van het instituut.

De nautische setting vormt vanaf jaar 1 het uitgangspunt. Via vakken, praktijkopdrachten, (simulator)trainingen en vaartochten ontwikkelen studenten de eerste twee studiejaar een brede

basiskennis en een blik over het werkveld van de maritiem officier. Daarbij werkt de opleiding samen met verschillende partijen in het werkveld, waaronder de Koninklijke Marine en Kongsberg (Noorwegen). Deze samenwerkingsverbanden dragen er aan bij dat studenten met moderne en geavanceerde inzichten en faciliteiten in aanraking komen. In studiejaar 3 gaan studenten een semester op vaarstage en volgen zij een semester onderwijs op school. In het vierde jaar specialiseren studenten zich via de minor en studeren zij in het laatste semester af. Vanuit het lectoraat worden, naast lesstof, thema's voor onderzoeksoopdrachten voor studenten ingebracht. De aandacht voor onderzoek is daarmee ingebed. Dit geldt ook voor de internationale oriëntatie die vanuit het programma aan studenten wordt geboden. Naast Engelstalige lesstof en eisen waaraan moet worden voldaan (STCW), kunnen studenten een minor in het buitenland volgen (Finland of Zweden, bijvoorbeeld IJsvaart).

Om toegelaten te worden, gelden de wettelijke instroomeisen. Studenten worden in het begin van hun studie intensief begeleid. Ouderejaars studenten begeleiden jongerejaars bijvoorbeeld bij het maken van huiswerk. Ook krijgen studenten de mogelijkheid om eventuele deficiënties weg te werken. De informatievoorziening is vooral digitaal en sluit eveneens goed aan op de behoeften van de studenten.

Studenten worden begeleid door hun vakdocenten die vakspecialist zijn en beschikken over rijke beroepservaring. Docenten onderhouden (inter)nationale netwerken die zij benutten voor het onderwijs. Studenten beschikken ook over een studieloopbaanbegeleider die vooral de studievoortgang monitort en ingrijpt wanneer dat gewenst of noodzakelijk is. Eventueel kunnen studenten huiswerkbegeleiding krijgen en bijlessen volgen. Voor specialistische begeleiding kunnen studenten, via hun SLB'er, bij het decanaat terecht die hen verder ondersteunt.

Ten slotte beschikt de opleiding over geavanceerde specifieke voorzieningen. De opleiding laat studenten in aanraking komen met de meest moderne apparatuur via simulatoren, practica en het opleidingsschip. Dit stelt studenten onder andere in staat beroepscompetenties te ontwikkelen in een setting die de realiteit optimaal benadert. De campus, waar alle eerste- en tweedejaars studenten in ondergebracht worden, draagt bij aan de vorming voor het beroep. De maritiem officier werkt en leeft samen met anderen op een relatief klein oppervlak wat zo al vroeg gesimuleerd wordt, met de voorgenomen nieuwbouwplannen wordt het complex ingericht naar moderne maatstaven. Het panel is zeer onder de indruk van de kwaliteit van de voorzieningen en niveau van simulatorenonderwijs. Op grond hiervan en op basis van de wijze waarop studenten zich onderzoeksvaardigheden eigen maken, in samenwerking met het lectoraat, en de wijze waarop studenten zich internationaal kunnen oriënteren, ontvangt de opleiding voor standaard 2 het oordeel **excellent**.

Standaard 3: Toetsing

De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten goed aan op de eindkwalificaties van Marof. Toetsvormen die de opleiding inzet, zijn onder andere praktijkgerichte (onderzoeks)opdrachten, schriftelijke kennistoetsen, digitale toetsen, verslagen en presentaties. Via de toetsen borgt de opleiding het juiste niveau. Ook sluit de manier van toetsing goed aan op de onderwijsvormen die de opleiding inzet. Studenten geven aan dat zij goed en tijdig geïnformeerd worden over de beoordelingscriteria en de toetsprocedures. Informatie kunnen zij vinden op de digitale leeromgeving Educator en krijgen zij van hun (vak)docenten.

Docenten ontwikkelen de toetsen en de bijbehorende formulieren. Zij zorgen in de eerste plaats voor de kwaliteit. Daarvoor werken zij volgens centraal vastgestelde richtlijnen en stemmen zij goed met elkaar af. De examencommissie van het Maritiem Instituut ziet toe op de kwaliteit

rondom toetsing: op de naleving van het OER en de logistiek rondom toetsing, waaronder de toepassing van de juiste richtlijnen en formulieren voor toetsconstructie. Alles overziend zorgt het systeem van toetsing ervoor dat de opleiding waarmaakt dat de doelstellingen op de juiste manier en het juiste niveau worden getoetst. De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

Een representatieve selectie van resultaten van afstudeeronderzoeken over de afgelopen twee studiejaren laat zien dat de studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. De getoonde sets van eindwerkstukken (vijftien) laten dat over de hele linie overtuigend zien. Het panel herkende zich ook goed in de door de opleiding gegeven oordelen.

Alumni zijn tevreden over het bereikte eindniveau, zo blijkt onder meer uit een alumni-enquête. Afgestudeerden vinden doorgaans snel een passende baan. Sommigen kiezen ervoor om door te studeren aan een universitaire opleiding bij een technische universiteit. Het werkveld is bijzonder tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden. Naar hun zeggen zijn afgestudeerden goed toegerust voor teamwork, gedisciplineerd werken, zelfredzaamheid, oplossend vermogen en proactief werken. Dit sluit goed aan op de behoeften die er zijn in het werkveld. Op grond hiervan en het oordeel van het panel over de geselecteerde eindwerkstukken ontvangt de opleiding voor standaard 4 het oordeel **goed**.

Inhoudsopgave

Inleiding	9
Basisgegevens van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	17
Standaard 3 Toetsing	23
Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties	26
Eindoordeel over de opleiding	29
Aanbevelingen	31
Bijlagen	33
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	35
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	37
Bijlage 3 Rendementen	38
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	40
Bijlage 5 Bezoekprogramma	41
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	43
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	45
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	46

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Maritiem Officier van NHL Hogeschool. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van NHL Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (19 december 2014) en het *NQA-protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling (KR Light)*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 24 november 2016 op Terschelling.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer ir. J.J. Hopman (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw ing. E.S. van der Vlist (domeindeskundige)

De heer ing. G.J. Huisink MSc. (domeindeskundige)

Mevrouw L. van den Kieboom (studentlid)

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

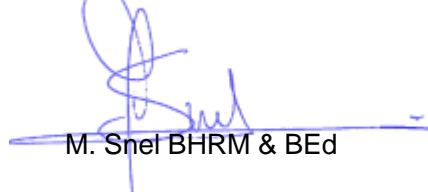
Utrecht, januari 2017

Panelvoorzitter

ir. J.J. Hopman

Lead-auditor

M. Snel BHRM & BEd

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	B Maritiem Officier
oriëntatie en niveau opleiding	hbo, bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	Maritiem Officier (dubbele vaarbevoegdheid) Per 2017-2018 (monodisciplinair): Stuurman Scheepwerktuigkundige
locatie	Terschelling Maritiem Instituut Willem Barentsz
variant	Voltijd
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	34384

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	NHL Hogeschool
gegevens contactpersoon instelling	mevrouw Alma Mulder afdeling Finance & Control NHL Hogeschool
e-mailadres voor kopie aanmelding	alma.mulder@nhl.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, besluit d.d. 28 juli 2015, geldig tot en met 29 juni 2020

Schets van de opleiding

De opleiding Maritiem Officier (Marof) wordt aangeboden vanuit het Maritiem Instituut Willem Barentsz (MIWB) op Terschelling, dat valt onder het Instituut Techniek van NHL Hogeschool. NHL is een brede hogeschool met een zo compleet mogelijk aanbod aan opleidingen afgestemd op de kennisbehoefte van de regio en daarbuiten. De NHL biedt de opleidingen aan vanuit vier instituten, waar Techniek er één van is, en twee Schools.

Het doel van het MIWB is het opleiden van hoog gekwalificeerde professionals voor de maritieme sector, het ontwikkelen en verzorgen van geavanceerde trainingen, het opleiden van docenten en instructeurs voor maritieme scholen en simulatorcentra wereldwijd. In de afgelopen jaren heeft het instituut zich ontwikkeld tot een instituut dat zich kan meten met vergelijkbare maritieme opleidingsinstituten wereldwijd. Het MIWB streeft nadrukkelijk na zich verder te ontwikkelen tot

een internationaal Maritiem Expertisecentrum. De inzet van moderne middelen en faciliteiten en gekwalificeerd personeel acht zij daarbij cruciaal.

Het MIWB wordt aangestuurd door een directeur en een adjunct directeur die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs en onderzoek, en de organisatorische zaken. Zij stemmen nauw af met de opleidingscoördinatoren over de inhoud van de programma's.

Op Terschelling biedt het MIWB naast Marof ook Ocean Technology aan. Beide programma's zijn voltijdopleidingen en gericht op scholieren van de havo en het vwo met voldoende wis- en natuurkunde in hun profiel. Studenten met een relevant mbo-diploma (niveau 4) kunnen ook instromen. Aspirant Marof-studenten moeten zich voor de start onderwerpen aan een medische keuring. Instroomeisen voldoen aan de wettelijke eisen en zijn vastgelegd in het *Opleidingsstatuut Maritiem Officier 2016-2017*. In Leeuwarden, de hoofdvestiging van NHL, biedt het MIWB de bacheloropleiding Maritieme Techniek aan en zijn, sinds 2013, het Kenniscentrum Maritieme Techniek en de onderzoeksgroep van de drie lectoraten Maritiem Recht, Maritieme Innovatieve Technieken en Maritiem Marien Milieu en Veiligheidsmanagement gevestigd.

Het MIWB onderscheidt zich door haar sterke eigen identiteit. Die sterke identiteit wordt mede bepaald door de ligging op het eiland, pal aan het water, en de uitgebreide faciliteiten met een eigen campus en opleidingsschip. De studenten van Marof verblijven tijdens hun studie op het eiland. De eerste twee jaren op de campus, de eerste helft van het derde jaar en de tweede helft van jaar 4 gaan zij op vaarstage, en de overige twee semesters verblijven zij in huisvesting op Terschelling. Het verblijf op de campus versterkt de onderlinge relaties tussen de studenten en scheidt doorgaans een hechte band. Studenten tonen vaak een grote betrokkenheid bij het organiseren van buitenschoolse activiteiten of participatie in bestuurs- en overlegorganen. Op deze manier is er naast de specifieke beroepsvorming ook sprake van een bepaalde persoonlijke ontwikkeling. Het MIWB beschouwt het dragen van een uniform door studenten tijdens de eerste twee studie jaren van invloed en grote meerwaarde voor de gewenste beroepsvorming en daarmee de persoonlijke ontwikkeling.

Bij de Marof staan ruim 400 studenten ingeschreven (2016-2017: 413 studenten). De afgelopen jaren stromen er jaarlijks meer dan 100 studenten in, dat is een flinke en stabiele toename sinds de vorige visitatie.

Terugblik vorige visitatie

De Marof is in 2010 voor het laatst gevisiteerd. Destijds is de opleiding op een groot aantal facetten als goed beoordeeld. De kwaliteit van het personeel en de materiële voorzieningen werden zelfs als excellent gewaardeerd.

Het zijn vooral externe ontwikkelingen geweest die van invloed zijn geweest op de opleiding, zoals nieuwe internationale eisen waarop programma-inhoud is aangepast, de groei van studenten, nieuwe maritieme lectoraten en de inzet van het simulator-assessment. Andere ontwikkelingen betreffen de bouw van de nieuwe campus en de verdere modernisering van de algemene faciliteiten in het hoofdgebouw van het maritiem instituut. Ten slotte heeft de opleiding samen met de andere Marof-opleidingen de *domeinbeschrijving Maritime Operations* (2016) en het bijgestelde beroepsprofiel opgesteld (zie verder standaard 1).

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

De opleiding Maritiem Officier leidt studenten op tot maritiem ingenieurs. Een maritiem ingenieur houdt zich bezig met de bedrijfsvoering van een zeeschip in alle rangen en functies. Daarvoor beschikt de ingenieur over een brede basiskennis en is hij bekwaam in de nautische en technische kant van het beroep.

Een afgestudeerde maritiem officier is werkzaam voor een rederij met bijvoorbeeld als vakgebied containers, olie, chemicaliën, cruiseschepen of zware lading. Aan boord is de maritiem officier degene die zorgt voor een veilige navigatie, onderhoud aan technische systemen, bemanning en lading van het schip.

Van hbo-opgeleide officieren wordt verwacht dat zij zelfstandig, analytisch, stressbestendig en probleemoplossend zijn en kunnen functioneren in een complexe omgeving die het schip met zich meebrengt. Kennis op het gebied van elektronica, ICT en automatisering is nodig en in toenemende mate belangrijker geworden. Daarnaast zijn leiderschapskwaliteiten, sociale en managementvaardigheden, een goede beheersing van de Engelse taal en het kunnen functioneren in een multiculturele bemanningssamenstelling van belang.

Eenmaal aan boord doorloopt de maritiem officier een aantal rangen om uiteindelijk kapitein of hoofdwerktuigkundige te worden. Een maritiem officier kan er ook voor kiezen - met een aantal jaren vaarervaring - aan de wal te gaan werken bij bijvoorbeeld het rederijkantoor, maritieme toeleveranciers, (reparatie)werven, dienstverleners, zoals het Loodswezen, de verkeersleiding, energiecentrales of havenbedrijven. Vaarervaring (ongeacht de hoogst behaalde rang) wordt binnen deze sectoren als zeer waardevol ervaren.

Beroepsprofiel Maritiem Officier (2009)

De opleiding voldoet aan nationale en internationale eisen die gelden voor maritiem officieren, ofwel beroepen voor zeevarenden. Het beroepsprofiel dat leidend is voor het huidige curriculum en waarin de eindkwalificaties van de opleiding zijn opgenomen, dateert van 2003 en is in 2009 geactualiseerd. Dit beroepsprofiel voldoet aan de internationale eisen, zoals vastgelegd in het STCW-verdrag¹. Deze kaders beschrijven (maritieme) functies op drie levels of responsibility: support, operational en management level. Marof leidt studenten op tot management level. Afgestudeerden zijn daarvoor startbekwaam. Wijzigingen in het verdrag, zoals de zogeheten Manila Amendments, zijn ook door de opleiding opgenomen. Verder kunnen afgestudeerden met

¹ STCW: International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 as amended.

het getuigschrift van Marof een vaarbevoegdheidsbewijs verkrijgen. Vandaag de dag studeren studenten af met een dubbele vaarbevoegdheid die van 'maritiem officier' (zowel stuurman als scheepswerktuigkundige).

Met de komst van de vernieuwde *domeinbeschrijving Maritime Operations* (2016) komt de dubbele vaarbevoegdheid van Marof te vervallen. Dit geldt voor de vier Marof-opleidingen in Nederland die dit in samenwerking met het beroepenveld, waaronder met de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders, de Vereniging van Waterbouwers en Nautilus International, hebben besloten. Het MIWB verwacht in navolging van de geactualiseerde domeinbeschrijving in 2017 een geactualiseerd opleidingsprofiel vast te stellen. Ze werkt hiervoor samen met de zeevaartschool van de Hogeschool van Amsterdam. In september 2017 wil het MIWB starten met een vernieuwd Marof-curriculum dat studenten opleidt voor één vaarbevoegdheid, die van stuurman of scheepswerktuigkundige. In dit profiel wil de opleiding zich profileren op de competenties 'samenwerken' en 'innovatief handelen'. Op die manier geeft de opleiding concreet vorm aan de missie van het instituut, dat nastreeft competente en innovatieve studenten af te leveren die dusdanig ondernemend en zelfreflecterend zijn dat ze zich ook na hun afstuderen verder willen en kunnen blijven ontwikkelen (*Opleidingsdocument Maritiem Officie 2016-2017*).

Eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding zijn ontleend aan het beroepsprofiel van Marof (2009). De hierin beschreven acht beroepsspecifieke eindkwalificaties zijn gebaseerd op het internationale STCW-verdrag, dat is gepubliceerd door de International Maritime Organization (IMO) en door Nederland geratificeerd. Het STCW beschrijft internationale normen voor zeevarende voor onder andere het opleidingsniveau. Ook het nieuwe beroepsprofiel (2016) sluit aan op de internationale richtlijnen, i.c. het STCW-verdrag.

De opleiding heeft de eindkwalificaties destijds in samenwerking met De Ruyter Academy van HZ University of Applied Science (Vlissingen) uitgewerkt. Sinds 2010 heeft de opleiding daar een negende onderzoekscompetentie aan toegevoegd. Deze competentie is het uitgangspunt voor de onderzoeksleerlijn in het programma. Dit waardeert het panel als goed. Een beknopt overzicht van de eindkwalificaties is opgenomen in bijlage 1. De competenties zijn in Educator (digitale leeromgeving) opgenomen en daarin zichtbaar voor studenten.

Het panel stelt vast dat de opleiding de eindkwalificaties heeft gerelateerd aan indicatoren voor bachelorniveau, i.c. de Dublin descriptoren. De opleiding heeft de eindkwalificaties helder uitgewerkt op drie beheersingsniveaus, waarbij het derde niveau gelijk staat aan het hbo-bachelorniveau. Daarmee is het hbo-bachelorniveau geborgd. In een schema heeft de opleiding zichtbaar gemaakt aan welke competenties en beroepstaken de student per module werkt en op welk beheersingsniveau (*Opleidingsdocument Marof, 2016*). Deze informatie is voor studenten ook in Educator te vinden. Het panel vindt de uitwerking van de eindkwalificaties goed.

Profilering

Wat de opleiding onderscheidt, is haar sterke kwalitatieve positie nationaal, in samenwerking met lectoraten en het werkveld, en internationaal in samenwerking met het bedrijfsleven en buitenlandse hogescholen/universiteiten (Marof-opleidingen). Op deze positie en kwaliteit wordt doordacht gestuurd vanuit het MIWB en dat werpt volgens het panel vruchten af voor de kwaliteit van het curriculum en de mogelijkheden die daarin voor studenten worden geboden. Deze positie is versterkt door de inbedding van het Kenniscentrum Maritieme Techniek, dat sinds 2013 onder het MIWB valt, en de Onderzoeksgroep die daaronder ressorteert en waaraan verschillende lectoraten zijn verbonden (zie 'schets van de opleiding'). Studenten kunnen participeren in onderzoeken van de lectoraten. Ook is het MIWB in 2013 gestart met de hbo-masteropleiding Master of Marine Shipping Innovations wat ook bijdraagt aan de versterking van het Kenniscentrum en het streven van het MIWB om door te groeien naar een Maritime Centre of Excellence.

Samenwerking nationaal

In oktober 2013 is de Maritiem Academie Holland (MAH) opgericht. Hierin zijn alle maritieme opleidingen (vmbo, mbo en hbo) van Noord-Holland en Noord Nederland verenigd met als doel te kunnen profiteren van gemeenschappelijke activiteiten en faciliteiten voor opleidingen, cursussen en onderzoek. Zo is in 2015 binnen de MAH een gemeenschappelijk veiligheidstrainingscentrum gerealiseerd in Harlingen.

Circa zes keer per jaar voeren de vier Marof-hbo-opleidingen een clusteroverleg waarin de opleiding van Terschelling het voorzitterschap vervult. In dit clusterverband stemmen de opleidingen af over de manier waarop zij de inhoud en het niveau van de beoogde eindkwalificaties vertalen naar opleidingsprogramma's. Ook vindt overleg over het eindniveau plaats. In het voorjaar van 2016 vond een eerste uitwisseling van eindwerkstukken plaats. Het panel heeft vernomen dat dit inzicht gaf in de verschillende wijzen van afstuderen en hoe dat beoordeeld wordt.

Het panel stelt verder vast dat de Marof, naast het clusteroverleg, regelmatig en op verschillende manieren overleg voert met het landelijke en regionale werkveld. Zo heeft de opleiding een beroepenveldcommissie met de Hogeschool van Amsterdam die twee keer per jaar bijeenkomt en de opleiding adviseert over curriculuminhoud. In deze commissie hebben relevante marktpartijen zitting (zoals de HAL, JR Shipping, Wagenborg, Van Oord, Boskalis, de Vereniging van Waterbouwers en de vakbond Nautilus). Het werkveld heeft bijvoorbeeld aangegeven meer belang te hechten aan ICT-vaardigheden en soft skills zoals assertiviteit, leidinggevende vaardigheden en werken in multidisciplinaire teams. Dergelijke vaardigheden zijn in de nieuwe domeinbeschrijving Maritime Operations opgenomen en worden als zodanig in de opleiding opgenomen.

Samenwerking internationaal

De opleiding heeft vanuit het profiel een sterk internationaal karakter. Studenten worden opgeleid voor een beroep in een internationale context. In de opleiding voeren zij voor 300 dagen internationale zeestages uit. Vanuit de langer lopende ervaring vanuit het MIWB en de betrokkenheid van docenten bij internationale projecten, cursussen en lesstof, voorziet de

opleiding op Terschelling studenten in een sterke internationale oriëntatie. Naast de stage en lesstof, doet zij dit via internationale minoren (zie verder standaard 2).

Daarnaast heeft de opleiding – via het MIWB – een sterke internationale positie. Zo is het MIWB partner met Kongsberg (Noorwegen) wat onder andere bijdraagt aan een hoog niveau simulatorenonderwijs (zie ook standaard 2). De trainingen die hieruit voortvloeien, verzorgt het MIWB bijvoorbeeld in landen als Filipijnen en Kazachstan. Ook vertegenwoordigt het MIWB de Nederlandse hbo-Marof-opleidingen bij de vergaderingen van de IMO.

Verder participeert de opleiding actief in diverse internationale organisaties, zoals de International Maritime Lecturers Association, de International Association of Maritime Universities en het Nautical Institute, dat is gericht op Dynamic Positioning.

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel stelt vast dat de opleiding een helder profiel nastreeft waarbinnen studenten worden opgeleid tot maritiem ingenieurs. Afgestudeerden dienen te beschikken over de nodige technische kennis en kunde en worden goed voorbereid op het werken op een schip: zij leren een schip veilig van a naar b brengen, volgens internationale richtlijnen.

Het panel stelt verder vast dat de eindkwalificaties van de opleiding direct zijn afgeleid van het landelijke opgestelde kader voor Maritiem Officier (2009). De opleiding heeft de eindkwalificaties op heldere wijze uitgewerkt in competenties op hbo-bachelorniveau en een eigen onderzoekscompetentie toegevoegd. De eindkwalificaties sluiten aan op de internationale normen die gelden voor het beroep en die vanuit het IMO worden gesteld. Ook heeft de opleiding de eindkwalificaties afgestemd op ontwikkelingen die spelen binnen het eigen nautische werkveld via raadpleging van de eigen beroepenveldcommissie en andere partijen uit de nationale en internationale netwerken van de opleiding. Aanvullend op het profiel biedt de opleiding een paar onderscheidende minoren aan waarmee studenten zich kunnen profileren.

Concluderend, beoordeelt het panel de uitwerking van de eindkwalificaties als goed. Deze sluiten aan op hbo-bachelorniveau. Daarbij is er aandacht voor onderzoekend vermogen en is de aansluiting van de eindkwalificaties op het opleidingsprofiel en de geldende internationale eisen duidelijk. Verder beoordeelt het panel de manier waarop de opleiding zich landelijk en internationaal manifesteert als zeer goed. Daarmee onderscheidt de opleiding zich als een partij die vooroploopt. In ieder geval volgens het panel op het gebied van onderzoek en op het gebied van samenwerkingsverbanden nationaal en internationaal en hoe die voor het onderwijs te benutten (zie standaard 2).

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **excellent**.

Programma

Inhoud en opzet programma

Het programma dat studenten volgen, is uitgewerkt in de het Studentenstatuut. Een beknopt overzicht is opgenomen in bijlage 2. De inhoud van het programma wordt bepaald door de internationale STCW-eisen, aangevuld met de Dublin descriptorren (zie standaard 1). Sinds de vorige visitatie heeft de opleiding nieuwe ontwikkelingen ingevoerd, als gevolg van gewijzigde internationale wetgeving (Manilla Amendments, STCW) en ingegeven vanuit het werkveld. Zo zijn de internationale oriëntatie en de focus op praktijkgericht onderzoek duidelijk versterkt. De Nationale Studenten Enquête (NSE) laat zien dat het programma al jarenlang als erg goed wordt gewaardeerd door studenten. Ten opzichte van de drie andere opleidingen staat de opleiding op Terschelling al jarenlang op de eerste plaats in de NSE.

De maritieme setting vormt vanaf schooldag 1 het uitgangspunt voor de studenten. Met de leslocatie aan het water op het eiland en middels het dragen van een uniform is die setting ook duidelijk zichtbaar. Studenten dragen de eerste twee studiejaar verplicht een uniform. Zowel de studenten als de alumni geven in het gesprek met het panel aan dat die ervaring in belangrijke mate bijdraagt aan het zelfstandig kunnen functioneren aan boord.

Studenten komen met die maritieme setting in aanraking via de lesstof bestaande uit theorievakken en praktijktrainingen. Zij gaan aan de slag met onderwerpen als elektrotechniek, bankwerken, hydrauliek, navigatie, stabiliteit en voortstuwing. In praktijkopdrachten passen studenten de theorie toe. Ook gaan zij mee met vaartochten op de Waddenzee met het opleidingsschip Octans van het MIWB en met de Van Kinsbergen, het marineopleidingsvaartuig van het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM). Tijdens opdrachten op het water passen zij bijvoorbeeld theorie over navigatie en voortstuwing toe.

Tijdens het eerste jaar krijgen studenten ook huiswerkbegeleiding van zowel docenten als ouderejaars studenten (eerste schoolperiode verplicht) en kunnen zij zich oriënteren op het werkveld, c.q. op de derdejaars stage, tijdens de jaarlijkse bedrijvendag. Aanvullend kunnen studenten vanaf jaar 1 ervoor kiezen om de opleiding te vertegenwoordigen op beurzen en open dagen en om bijbaantjes op de campus te vervullen (bijvoorbeeld als wachtcommandant of als hulp in het restaurant). Ook zijn er roeiwedstrijden waar studenten aan mee kunnen doen.

De inhoud van het tweede studiejaar bouwt voort op het eerste jaar. Vakken als Maintenance and Repair, Plan a Voyage, Safety en Tanker Operations komen aan bod. Trainingen zijn onder andere gericht op veiligheid aan boord en communicatie. Met het afronden van trainingen op dit gebied halen studenten het zogeheten Marcom A- en Basic training-certificaat. Ook oefenen studenten in het simulatorencentrum. Via opdrachten in geavanceerde simulatoren is het alsof de

student zich op een echt schip waant. De kwaliteit hiervan beschouwt het panel als zeer goed. Bovendien ontwikkelt de student zo beroepscompetenties in specifieke situaties die niet zomaar in te plannen zijn op het water.

Verder kan de student op snuffelstage JR Masterclass (in samenwerking met JR Shipping), vinden opdrachten op Octans en Van Kinsbergen plaats en is er een trainingsweek op het simulatorencentrum van het MSTC². In dit jaar worden studenten ook begeleid in het solliciteren naar een stageplek.

Het panel stelt vast dat studenten via de verschillende vakken en praktijktrainingen een brede basiskennis en blik over het maritieme werkveld ontwikkelen. De opleiding maakt daarbij gebruik van passende literatuur waarvan een deel Engelstalig is. De (vak)literatuur is actueel en sluit aan op (inter)nationale eisen. Studenten komen verder in aanraking met real-life-casuïstiek en actuele inzichten ingebracht door (gast)docenten en via simulatorenonderwijs. Dit laatste is volgens het panel van kwalitatief hoog niveau.

In het derde jaar loopt de student stage aan boord van een zeegaand schip. Daarvoor solliciteert de student in het tweede studiejaar bij een van de rederijen naar keuze. Omdat - in tegenstelling tot de baanzekerheid van het diploma - het verkrijgen van een stageplek lastig is, ondersteunt de opleiding studenten hier zoveel mogelijk in door hen vanaf de start van de opleiding te activeren en te motiveren om de markt proactief te benaderen. Studenten krijgen ook les in solliciteren. In het zesde semester volgt de student weer onderwijs op school. Een zeereis met het opleidingsvaartuig Van Kinsbergen maakt hier deel van uit (Marine Resource Management en Advanced Fire Fighting training). Ook wordt in het programma aandacht besteed aan praktijkgericht onderzoek in samenwerking met de Onderzoeksgroep van het instituut en volgt de student training op gespecialiseerde simulatoren en een training Proficiency in Survival Craft waarbij gebruik wordt gemaakt van de trainingsfaciliteit van de MAH in Harlingen. Studenten worden gedurende deze periode begeleid door stagebegeleiders op het schip en door (vak)docenten. De begeleiding is in deze fase van de studie meer vraaggestuurd. Studenten kunnen er ook voor kiezen een begeleidende rol te vervullen door studiemaatje te zijn voor eerste- of tweedejaars studenten of door (onder toezicht) simulatie instructie te verzorgen (eveneens aan jongerejaars studenten).

In het eerste semester van het vierde jaar kan de student zich specialiseren via een minor. Hierin is een onderzoeksopdracht opgenomen. Minoren waaruit de student kan kiezen, zijn bijvoorbeeld Marine Engineering, Nautical Operations, Ship Electronics of Offshore Dredging (Technisch of Nautisch). Ook kan de student een minor volgen in Finland of Zweden (bijvoorbeeld IJsvaart). Voorafgaand aan de laatste stage vindt het simulator-assessment plaats waarin beroepsspecifieke competenties centraal staan. Het laatste half jaar brengt de student door aan boord van een koopvaardijship, cruiseschip of een zeegaand werkschip. Hierop voert de student zijn afstudeerstage uit hetgeen belangrijk is voor het behalen van de vaarbevoegdheid. Tijdens deze stage werkt de student ook aan zijn afstudeeronderzoek (zie verder standaard 4).

² MSTC: Maritiem Simulator- en Trainingscentrum, gelegen nabij het MIWB. Alle Marof studenten volgen een trainingsweek bij het MSTC voor het verkrijgen van vaartijdverkortings.

Onderzoek(svaardigheden)

Gedurende het programma ontwikkelen studenten onderzoeksvaardigheden. De onderzoekscompetentie geldt hiervoor als uitgangspunt. Via kleinere opdrachten raken studenten bekend met onderzoeksvaardigheden. In de minor en tijdens het afstuderen werken studenten aan onderzoekopdrachten. Deze kunnen worden aangedragen vanuit één van de lectoraten die verbonden is aan de Onderzoeksgroep van het Kenniscentrum waarmee de opleiding nauw samenwerkt. Onderzoeken vanuit de Onderzoeksgroep zijn (deels) gesubsidieerd vanuit RAAK SIA en multidisciplinair en gaan bijvoorbeeld over: Maritieme Veiligheid (minder scheepsongelukken door meer inzicht), OILS (bestrijding olieverontreiniging; simulator ontwikkeld i.s.m. Kongsberg) en Integrale Energiebesparing Zeescheepvaart. Via de onderzoeken komen actuele relevante en innovatieve thema's in het programma. Studenten en docenten participeren hierin. Het panel beoordeelt dit als excellent. Eén van de docenten - verbonden aan de Onderzoeksgroep – is in november 2016 gepromoveerd op het gebied van olieverontreiniging en een andere docent is zijn promotie gestart op het gebied van nieuwe toepassingen voor veilig navigeren.

Internationalisering

Een ander sterk punt van de opleiding is haar internationale positie en de internationale oriëntatie die het programma studenten biedt. Het panel stelt vast dat het MIWB/de opleiding internationale samenwerkingsverbanden sterk benut wat leidt tot inbedding van actuele state of the art-inzichten. Maar ook tot inbreng van geavanceerde programma's voor simulatoronderwijs, iets waarin de opleiding volgens het panel studenten een zeer sterk aanbod in geeft. Via de internationale samenwerkverbanden met scholen in Finland en Zweden hebben niet alleen studenten de mogelijkheid daar een minor te volgen. Ook komen er studenten vanuit Finland en Zweden naar Terschelling om een minor te volgen (Offshore and Dredging Operations). Het panel heeft met enkele uitwisselingsstudenten gesproken. Zij uiten zich tevreden over het onderwijs, het niveau beschouwen zij als vergelijkbaar. Bovenal zijn zij erg tevreden over de wijze waarop zij opgenomen worden in de opleiding door docenten en studenten.

Vormgeving van het programma

Zoals aangegeven ontwikkelen de studenten de beoogde kwalificaties via (theorie)vakken, praktijktrainingen, simulatoronderwijs, stages, de minor en het afstuderen. De opleiding heeft aan de competenties beroepstaken gekoppeld, waaraan theorie en (praktijk)opdrachten zijn verbonden. Het panel stelt, mede op de gevoerde gesprekken met studenten, vast dat theorie en praktijk elkaar goed afwisselen. De opleiding zet een mix van werkvormen in die past bij de lesstof. Daarbij stuurt de opleiding op een leerproces dat wordt gekenmerkt door toenemende zelfsturing. De student maakt een proces door van geleid leren via begeleid leren naar zelf leiding geven.

Om in te stromen tot het programma gelden instroomeisen die zijn vastgelegd in het *Opleidingsstatuut Maritiem Officier 2016-2017* (zie 'schets van de opleiding'). De opleiding biedt verschillende bijlessen, bijvoorbeeld in wis- of natuurkunde en huiswerkbegeleiding om de overgang van de vooropleiding naar de opleiding zo soepel mogelijk te laten zijn.

Begeleiding

De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de student: er is een heel gerichte begeleiding op attitude, gericht op het leven aan boord. Veel docenten zijn afkomstig uit een varend beroep. Zij letten uit ervaring op veiligheid en discipline, zoals het

dragen van veiligheidsschoenen aan boord en in de werkplaats en het dragen van een uniform. De eerder genoemde huiswerkbegeleiding is ook ter bevordering van eenieders leerproces. Daarnaast organiseert de studentenvereniging jaarlijks een ouderweekend om familie en vrienden bij de opleiding en het beroep te betrekken. Ten slotte biedt de opleiding weerbaarheids-trainingen aan, zodat studenten tijdens de opleiding en later zelfstandig, in beperkte context van het schip in onverwachte situaties adequaat kunnen blijven functioneren. Naast deze begeleiding heeft iedere student in de eerste twee studiejaar een eigen studieloopbaanbegeleider. De SLB'er fungeert als eerste aanspreekpunt voor de student gedurende de opleiding en voor vragen rondom de competentieontwikkeling, het maken van studiekeuzes of eventuele studievertraging. Tijdens het derde en vierde jaar gaan studenten op (vaar)stage. Tijdens deze jaren vervullen de stagecoördinator en de stagebegeleiders de rol van SLB'er. Via het Student Volg Systeem van het MIWB heeft de opleiding elke student op elk moment in beeld en kan zij ingrijpen wanneer zij dat nodig vindt. Voor specialistische begeleiding kunnen studenten via hun SLB'er bij het decanaat terecht. Wanneer studenten inhoudelijke vragen hebben, richten zij zich in de eerste plaats tot hun vakdocenten. Studenten geven aan heel tevreden te zijn over hun begeleiding.

Docenten

Uit het personeelsoverzicht van de medewerkers van Marof blijkt dat de medewerkers betrokken bij de opleiding beschikken over goede kwalificaties en zeer rijke beroepservaring. Van de 32 docenten (en instructeurs) is bijna de helft master en is een medewerker PhD. Het gehele team beschikt over een rijke praktijkervaring. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en enkelen beschikken over een pedagogische masteropleiding.

Docenten benutten professionaliserings- en scholingsmogelijkheden om hun vak te onderhouden zij doen dat via nationale en internationale samenwerkingspartners. Tegelijkertijd is het MIWB ook een bron van expertise voor haar partners. Zo levert het MIWB docenten aan het KIM voor het korps Adelborsten. Internationaal levert het MIWB expertise voor de opzet van simulatorcentra en het trainen van simulatorinstructeurs. Voorbeelden daarvan zijn te vinden in de Filipijnen en Kazachstan. Ook op het gebied van (elektro)techniek zijn docenten betrokken bij internationale projecten, zoals het trainen van mensen voor High Voltage installaties. Een voorbeeld daarvan is de training voor een technische installatie, vergelijkbaar met die aan boord van schepen, bij de Heineken Brouwerij in Ethiopië.

Studenten geven in de gesprekken met het panel aan dat ze hun docenten erg kundig vinden op hun vakgebied omdat ze bovenal goed kunnen spreken vanuit werkervaring en dat spreekt studenten aan. Daarnaast vinden studenten de docenten en hun begeleiders goed benaderbaar en bereikbaar. Studenten zijn daarover zeer tevreden.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding wordt aangeboden bij het MIWB op Terschelling. Het panel heeft een rondgang langs de faciliteiten gehad en stelt vast dat de opleiding beschikt over specifieke, geavanceerde en state of the art-voorzieningen, zoals diverse practica, simulatoren voor training en toetsing en een opleidingsschip. Deze stellen de student in staat om beroepscompetenties te ontwikkelen en de student in aanraking te laten komen met complexe situaties.

Naast het MIWB ligt het MSTC. Hier worden studenten en docenten van de opleiding getraind. Daarnaast participeert het MIWB in de Maritieme Academie Holland, het noordelijk samenwerkingsverband van zeevaartscholen. Binnen deze coöperatie worden ook faciliteiten gedeeld. Verder heeft het instituut een samenwerkingsverband met het KIM waardoor het van het marineopleidingsvaartuig Van Kinsbergen gebruik kan maken. Het panel stelt vast dat het MIWB de inzet van moderne specifieke opleidingsfaciliteiten zeer goed heeft geborgd.

De afgelopen jaren heeft het MIWB sterk geïnvesteerd in de technische mogelijkheden voor simulaties. Zo zijn virtuele leeromgevingen ingevoerd, waarvan het panel tijdens de rondleiding een voorbeeld heeft gezien (machinekamer). Deze zijn door het MIWB ontwikkeld. Ook is het MIWB bezig geweest met digitaal lesmateriaal en digitale toetsen. De digitale toetsing heeft mede een impuls gekregen door de deelname aan de landelijke pilot 'landelijk gezamenlijk toetsen' van de Vereniging van Hogescholen (2013). De opleiding heeft met de digitalisering van het onderwijs een voortrekkersrol binnen NHL en binnen het landelijke maritieme cluster van zeevaartscholen, zo stelt het panel ook vast. Dit blijkt vooral uit de initiatieven voor kennisdeling en scholing van uit het MIWB.

Een nieuwbouw van de campus staat in de planning. Het panel heeft hiervan een impressie gezien. Eind 2017 zal deze gereed zijn. Daarnaast zijn plannen ontwikkeld voor de renovatie van het schoolgebouw en worden de algemene schoolfaciliteiten gemoderniseerd. Dit waardeert het panel als ruim toereikend.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt verder vast dat een paar onderwerpen, daar waar het MIWB zich ook in onderscheidt, zeer goed uit de verf komen in de onderwijsleeromgeving. Het panel herkent een sterke focus op onderzoek via de lectoraten verbonden aan de Onderzoeksgroep. Ten opzichte van de vorige visitatie is dit ook sterk verbeterd. Daarnaast biedt het programma een sterke internationale oriëntatie voor studenten aan via lesstof, trainingen en minoren. Dit zit volgens het panel goed verankerd via de zeer uitgebreide netwerken van het MIWB. Mede voortkomend uit deze netwerken biedt het programma een zeer goed palet aan simulatoronderwijs. Hierin loopt de opleiding duidelijk voorop.

Daarnaast geldt dat de ontwikkeling van de competenties op een goede manier met een variatie aan passende werkvormen plaatsvindt. Het profiel van de opleiding vormt duidelijk het uitgangspunt voor de inhoud en de inrichting van het programma. Daarbij stelt het panel vast dat het curriculum uitgaat van de meest recente inzichten en theorieën, die onder andere verkregen worden uit de (inter)nationale netwerken en de lectoraten. Ook is de aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de student en beroepsvorming goed doordacht en volgens het panel effectief.

Het panel beoordeelt de kwaliteit van het personeel als goed en de kwaliteit van de specifieke voorzieningen, waartoe de simulatoren, practica en het opleidingsschip behoren, als uitstekend. Deze zijn geavanceerd en modern en dragen duidelijk bij aan de ontwikkeling van de beroepscompetenties bij de studenten.

Alles overziend biedt de opleiding een uitstekend programma dat door een kundig en gedreven team wordt ontwikkeld en verzorgd. Op grond van de kwaliteit van het curriculum, de inbedding van de actuele praktijk daarin – via onderzoek en netwerken -, internationale oriëntatie die studenten geboden wordt en de uitstekende voorzieningen waar studenten mee werken, kent het panel het oordeel **excellent** toe.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Systeem van toetsing

De opleiding heeft de kaders en criteria voor een adequate manier van toetsen en beoordelen beschreven in het *Toetsplan*, als onderdeel van het *Opleidingsdocument (2015-2016)*. De kwaliteitscriteria in het toetsplan zijn afgeleid van het *NHL Toetsbeleid (2016)*. Verder beschrijft het toetsplan de visie op toetsing en de afspraken over het programma van toetsen, de gebruikte toetsvormen en de uitvoering van de kwaliteitscyclus voor de individuele toetsen.

In de opleiding Marof worden de negen competenties en de daarvan afgeleide beroepstaken en leerdoelen gedurende de vier studie jaren op verschillende momenten op de drie beheersingsniveaus getoetst. Per onderwijseenheid is in Educator voor studenten beschreven aan welke leerdoelen gewerkt wordt en of het een groeps- of individueel werk betreft. Ook kan de student hierin het afnamemoment, het bodemcijfer en de wegingsfactor vinden.

De docenten ontwikkelen de toetsen. Voornoemde kaders gelden hierbij als uitgangspunt. Voor de toetsen geldt dat deze, voordat ze worden ingezet, door docenten onderling worden gecontroleerd. Bij iedere schriftelijke toets hoort bijvoorbeeld een antwoordmodel te zitten. De examencommissie (van het MIWB) gaat na of de procedure voor het toepassen van het vier-ogenprincipe wordt toegepast (zie hierna bij 'borging'). Docenten stemmen ook veelvuldig af over (schriftelijke) toetsen, de resultaten en de wijze waarop beoordelingen plaatsvinden. Zo bespreken zij in zogeheten kalibratiesessies aan de hand van één (of meerdere) werkstukken hoe deze te beoordelen met de ontwikkelde formulieren. Hier betreft de opleiding ook externen bij. Het panel is van mening dat de opleiding op een goede manier werkt aan een sterke interbeoordelaarsbetrouwbaarheid.

Uitvoering toetsing

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen die zijn gerelateerd aan de lesstof en het doel van de toets. Daarbij worden kennis en vaardigheden apart en integraal getoetst. De opleiding maakt bijvoorbeeld gebruik van schriftelijke en digitale kennistoetsen (Maple TA), casustoetsen, varen, simulatorassessments, verslagen, logboeken en presentaties. Gedurende een periode werken studenten aan verschillende kleinere opdrachten waarop zij feedback ontvangen. Het panel heeft enkele voorbeelden van toetsmaterialen en studentproducten ingezien en constateert dat kennis op een passend niveau wordt getoetst. Het aanbod van toetsen vindt het panel gevarieerd. De inzet van simulatortoetsen valt in het bijzonder positief op. Het panel heeft ook verschillende beoordelingen ingezien en vindt de kwaliteit hiervan in orde. Beoordeling zijn helder en het panel kan zich hier ook goed in vinden.

Studenten geven aan dat zij tevreden zijn over de toetsing en examinering. De informatie vanuit de opleiding vinden zij duidelijk, evenals de wijze waarop toetsing is georganiseerd. Zij geven ook aan dat zij voldoende feedback ontvangen op behaalde resultaten. Dit gebeurt doorlopend tijdens lesperiodes, bijvoorbeeld na afloop van opdrachten, en op inzagemomenten. Wanneer studenten vragen hebben over de toetsing kunnen zij bij hun docenten terecht of Educator raadplegen. Sinds kort hebben de studenten ook de beschikking over een smartphone applicatie waarin zij persoonlijke resultaten op hoofdlijnen in kunnen terugvinden en raadplegen.

Borging toetsing: examencommissie

Het MIWB heeft een examencommissie voor haar bacheloropleidingen en de master. Deze ziet toe op de naleving van het OER en de logistiek rondom toetsing. De docenten ontwikkelen de toetsen en de bijbehorende formulieren. Zij zorgen in de eerste plaats voor de kwaliteit. De examencommissie ziet toe op de kwaliteit van de toetsen. Het panel stelt vast dat deze commissie beschikt over de nodige toetsdeskundigheid. Ook telt de examencommissie een extern lid. Voor studenten is de examencommissie ook benaderbaar, zo geven zij aan.

Het panel heeft het jaarverslag van de examencommissie ingezien en een gesprek gevoerd met een afvaardiging van deze commissie. Het panel constateert dat de examencommissie, conform haar wettelijke taak, allerlei individuele verzoeken van studenten afhandelt, zoals een verzoek om een extra herkansing of een vrijstelling. Daarnaast controleert zij of de examinatoren het vier-ogenprincipe bij de toetsconstructie toepassen, analyseert zij de toetsresultaten en gaat zij na of kalibratie over eindwerkstukken en de externe validering van het toetsysteem³ hebben plaatsgevonden. De notulen en het gesprek maken duidelijk dat de examencommissie heel zuiver toeziet op naleving van de borgingsmechanismen en kwaliteitscriteria voor toetsing. De afgelopen jaren heeft zij scholing en collegiaal overleg onder docenten (examinatoren) gestimuleerd om de kwaliteit van de toetsing te bevorderen. Naar zeggen van de examencommissie is de kwaliteit ook zichtbaar verbeterd. Docenten zoeken elkaar meer op bij toetsconstructie en om af te stemmen over beoordelingen. Ook heeft de examencommissie vastgesteld dat de kwaliteit van de toetsing over de afgelopen jaren zichtbaar is verbeterd. Zo zijn er aantoonbaar minder extra herkansingen nodig. Het panel is tevreden over de werkwijze binnen de opleiding rondom toetsing. Het panel stelt mede op basis van de gesprekken vast, dat iedereen in gezamenlijkheid toeziet op de beoogde kwaliteit daarover afstemt. Daarbij worden formele afspraken nageleefd, zoals het toepassen van het vier-ogenprincipe en een onafhankelijke beoordeling bij de eindwerkstukken (zie ook standaard 4).

Externe borging

Een sterk punt van de opleiding is de externe validering van de opleiding op onder andere de processen rondom toetsing. Periodiek wordt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu bezocht door een inspectie van de European Maritime Safety Agency (EMSA). EMSA controleert dan of het Nederlandse maritieme onderwijs voldoet aan de eisen die gesteld zijn in het STCW. Toetsprocessen maken daar deel van uit. In 2016 vindt een inspectie plaats bij de Marof van het MIWB. Daarnaast wordt het kwaliteitssysteem van het MIWB jaarlijks geaudit door DNV. In deze audits wordt gekeken of de ontwikkeling van lesmateriaal en toetsing voldoet aan de kwaliteitsprocedures. Daarnaast participeert de opleiding in het landelijke project van Vreemde

³ DNV (Det Norske Veritas) voert periodiek een audit uit op de processen en systemen binnen het MIWB, waaronder ook de op de borgingprocessen rondom het systeem van toetsing.

Ogen Dwingen en voert zij intercollegiaal overleg met de andere hbo-Marof-opleidingen. Binnen het clusteroverleg heeft begin dit jaar een uitwisseling van eindwerken plaatsgevonden.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsing aansluit op het onderwijssysteem. De opleiding zet een variatie aan toetsvormen in die goed aansluit op het onderwijsmodel. Naast de projectresultaten tonen studenten kennis en kunde aan via verschillende tentamens waarmee onderwijseenheden (modulen) worden afgesloten. Binnen de variatie vindt het panel de inzet van simulatortoetsing erg goed. In het cursusmateriaal zijn de uitgangspunten voor de toetsing helder beschreven voor de studenten. Dat wordt in de gesprekken met studenten bevestigd. Verder kunnen zij alle informatie goed vinden in Educator.

Docenten zorgen in de eerste plaats voor kwalitatief goede toetsen. Zij stemmen onderling goed af en betrekken ook extern deskundigen bij de toetsuitvoering. De examencommissie ziet toe op een goede verantwoording van toetsing en borging van het gewenste eindniveau door na te gaan of de examinatoren zich houden aan de gemaakte borgingsmaatregelen. Deze commissie beschikt over de nodige toetsdeskundigheid. Naast dit interne toezicht wordt vanuit verschillende externe perspectieven toegezien op een correcte toepassing van gestelde procedures en richtlijnen voor toetsing. Externe partijen en vakcollega's kijken permanent mee. Het panel vindt dit zeer goed.

Alles overziend zorgt het systeem van toetsing ervoor dat de opleiding waarmaakt dat de doelstellingen op de juiste manier en het juiste niveau worden getoetst. De variatie in toetsen vindt het panel goed. Bij de ontwikkeling van toetsing stemmen docenten ook goed met elkaar af. Verder informeert de opleiding studenten adequaat en ziet de examencommissie op een goede manier toe op de kwaliteit van de toetsing.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de gerealiseerde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Resultaten van afgestudeerden

In het laatste studiejaar werken studenten aan de eindkwalificaties op het beoogde eindniveau. De opleiding heeft vier eindwerken gedefinieerd waarmee de student de eindkwalificaties afdekt. De opleiding maakt de relatie tussen de eindwerken en de eindkwalificaties (via indicatoren) duidelijk zichtbaar in de beoordelingsformulieren die deel uitmaken van de afstudeerhandleiding en het *Studentenstatuut* en voor studenten zijn terug te vinden in Educator.

De verschillende eindwerken zijn uitgebreid omschreven in de *Afstudeerhandleiding 2016-2017* die het panel heeft ingezien. Een eindwerk betreft een praktijkgericht onderzoek dat studenten uitvoeren aan de wal, voor de minor (semester 7) en in het kader van de onderzoekscompetentie 'maritime research'. Tijdens de tweede zeestage in het laatste semester van de opleiding, werken de studenten individueel aan een onderzoek aan boord (in depth assignment). De opleiding laat studenten daarnaast onder gecontroleerde omstandigheden aantonen dat zij op het eindniveau kunnen functioneren als stuurman of scheepswerktuigkundige in het simulator-assessment. De invoering van dit assessment komt voort uit het gegeven dat de opleiding weinig zicht heeft op het functioneren van de studenten wanneer zij maandenlang op een schip werken dat op de wereldzeeën vaart. Via het simulator-assessment borgt de opleiding de beoogde beroepscompetenties op bachelorniveau, dit waardeert het panel als een sterk punt. Ook het uitvoeren van onderzoek aan de wal biedt volgens het panel meer (diepgaander) mogelijkheden voor het aantonen van de onderzoekscompetentie. In het laatst te noemen eindwerk toetst de opleiding de competentie 'maritime safety' op niveau 2. Dit 'eindwerk' omvat een veiligheidstraining en radiocommunicatie. Dit zijn beide onderdelen die verplicht zijn voor het verkrijgen van een vaarbevoegdheid.

Het panel vindt de beoordelingscriteria duidelijk en voldoende houvast geven (*Afstudeerhandleiding 2016-2017*). Zo moeten studenten voordat zij willen starten met een onderzoek een onderzoeksvorstel indienen bij de begeleider. Dit is een verkorte vorm van het onderzoeksplan en heeft als voornaamste doel dat het onderwerp van het onderzoek wordt goedgekeurd. Een student kan er ook voor kiezen om buiten het MIWB zijn minor (semester 7) te doen. Daarvoor heeft de student toestemming nodig van de examencommissie die zal beoordelen of de minor een goede vervanging aanwezig is van het geplande eindwerk en of het organisatorisch te regelen ten opzichte van andere eindwerken en varen. Alumni vinden de richtlijnen eveneens helder en voldoende houvast bieden gedurende het traject, zo geven zij aan. De opleiding geeft daarbij aan dat zij in het licht van de aankomende ontwikkelingen, de wijzigingen in het opleidingsprofiel, de richtlijnen nader gaat bekijken om het afstudeeronderzoek functioneler te laten zijn voor de specifieke beroepspraktijken (afstudeerrichtingen).

Ten behoeve van het gerealiseerde niveau van Maritiem Officier heeft het panel vijftien eindwerkstukken bestudeerd (incl. de beoordeling). Het panel heeft de eindwerkstukken geselecteerd op basis van een groslijst van afgestudeerden van de afgelopen twee jaren (2014-2015 en 2015-2016). De selectie is representatief voor de resultaten van de opleiding.

Het panel beoordeelt de kwaliteit in de aangetroffen studentproducten als goed. Over de hele linie vond het panel de inhoudelijke kwaliteit een goede afspiegeling van wat van een maritiem ingenieur verwacht mag worden. In de producten staan relevante en actuele onderwerpen centraal. Het panel kan zich ten slotte goed vinden in de gegeven oordelen.

Functioneren afgestudeerden

De studenten van de opleiding worden door het werkveld zeer gewaardeerd. De reders en alumni zijn zeer tevreden over de goede vakinhoudelijke kwaliteit van de opleiding en de voorbereiding van de studenten op het leven aan boord. Beide groepen geven aan dat de afgestudeerden goed toegerust zijn voor teamwork, gedisciplineerd werken, zelfredzaamheid, oplossend vermogen en proactief werken. Vooral vanwege die eigenschappen zijn afgestudeerden van Terschelling zeer gewild. Dit blijkt onder meer uit enquêtes zoals de *NSE 2016*, *Alumni onderzoek 2016* en notulen en verslagen van onder andere de beroepsveldcommissie (verschillende uit 2015 en 2016). Ook de gesprekken die het panel heeft gevoerd met afgestudeerden en vertegenwoordigers van het werkveld bevestigen dit beeld.

Hoewel de meeste studenten ervoor kiezen om na hun studie te gaan varen, kiezen sommige ervoor door te studeren. De aansluiting met een universitaire vervolgstudie ervaren zij als prima.

Overwegingen en conclusie

Het panel beschouwt de representatieve selectie van resultaten van afstudeeronderzoeken als indicatief voor het gerealiseerde eindniveau van de opleiding Maritiem Officier en waardeert de kwaliteit hiervan als goed. Over de hele linie oordeelt het panel positief over het eindniveau van de afgestudeerden. Dit blijkt overtuigend uit de bestudeerde producten die de volle breedte van het profiel van de maritiem officier weerspiegelen. Het panel herkende zich ook goed in de door de opleiding gegeven oordelen.

Daarnaast blijkt het gerealiseerde niveau en de tevredenheid daarover overtuigend uit verschillende actuele bronnen, waaronder de werkveldenquête, een alumni-enquête, notulen van onder meer de beroepsveldcommissie en de gevoerde gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld en alumni van de opleiding.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Excellent
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Goed

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Het eindoordeel over de opleiding als geheel is meer dan goed. Het panel stelt daarbij vast dat dit oordeel recht doet aan de uitstekende profilering van de opleiding en de mogelijkheden die de opleiding studenten biedt in haar programma, als ook de manier waarop zij er in slaagt studenten met goede kwalificaties af te leveren.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Maritiem Officier van het Maritiem Instituut Willem Barentsz van de NHL Hogeschool als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- De samenwerking met (internationale) bedrijven zoals Kongsberg wordt als zeer positief ervaren door het panel. Verdere samenwerking naar (internationale) bedrijven die voorop lopen in maritieme technologieën of diensten die passen binnen de gekozen thema's van de opleiding, kan de onderwijskwaliteit verder verhogen en internationale positie van de opleiding verder versterken.

Standaard 2

- Gezien de internationale omgeving waarin de maritiem officieren direct na hun opleiding werkzaam zijn, en de internationale ambities van de opleiding, wordt een verdere doorvoering naar Engelstalig onderwijs aanbevolen. In eerste instantie kan gedacht worden aan het gebruiken van Engelstalige lesstof, om vervolgens onderzoeken, opdrachten en projecten in het Engels uit te voeren, om ten slotte te groeien naar het doceren in de Engels taal.

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding

Opleidingsspecifieke beroepscompetenties

Eindkwalificatie	Beoogd eindniveau
1. Navigation Als wachtofficier op een veilige en economische wijze voeren van de navigatie aan boord van verschillende typen zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwings-vermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
2. Cargo handling and stowage Als wachtofficier op een veilige en economische wijze de lading behandelen en stuwen. Dit geldt voor verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwingsvermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
3. Controlling the operation of the ship and care for persons Als officier op een veilige en economische wijze het schip en haar bemanning managen. Dit geldt voor verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwingsvermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
4. Marine engineering Als wachtofficier op een veilige en economische wijze beheren van de voortstuwingsinstallatie en alle hulp en bijwerktuigen voor wat betreft de operationele taken in de haven, bij aankomst en vertrek en op zee. Dit geldt voor verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwings-vermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
5. Electrical, electronic and control engineering Als officier op een veilige en economische wijze beheren en bedienen van de elektrische installaties besturings-, meet- en regelsystemen. Dit geldt voor verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwings-vermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
6. Maintenance and repair Als officier op een veilige en economische wijze beheren van de voortstuwingsinstallatie en alle hulp en bijwerktuigen, voor wat betreft het onderhoud en de voorkomende reparaties. Dit geldt voor verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwingsvermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	III
7. Radio communication Als wachtofficier op een veilige en adequate wijze voeren van de radiocommunicatie aan boord van verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwings-vermogen. Na het opdoen van de vereiste ervaring deze taken kunnen uitvoeren vanuit een managementpositie aan boord.	II

8. Emergency, occupational safety, medical care and survival functions Als wachtofficier zorgdragen voor de veiligheid en op een veilige en adequate wijze handelen in geval van noodsituaties, aan boord van verschillende type zeeschepen van ongelimiteerde afmetingen en met een onbeperkt voortstuwingsvermogen.	II
9. Marine research De Maritiem Officier is in staat om zelfstandig een praktijkgericht onderzoek uit te voeren dat relevant is voor de beroepspraktijk.	III

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

Studieopbouw bacheloropleiding Maritiem Officier*

Volg de NHL via

- ZeevaartschoolTerschelling
- MIWB_Schylge
- zeevaartschool_terschelling
- MIWBterschelling
- nhhogeschool

JAAR				
1	→ Theorie Je krijgt vakken als: • Electrical power systems • Engine room watch • Load the ship • Mathematics / Physics • Maintenance and repair • Manoeuvre the ship	• Navigational watch • Operational skills • Prepare the engines • Prepare for sea • Plan a voyage	→ Tocht op de Waddenzee Met het eigen opleidingschip de Octans maak je tochten op de Waddenzee. Je plaat de theorie over navigatie en voortstuwing in de praktijk toe.	→ Practica • Elektrotechniek: om te leren hoe de elektriciteitsvoorziening aan boord werkt. • Machinebankwerken en lassen: je moet aan boord ook zaken kunnen repareren. • Simulator: je leert varen en navigeren op de simulator. • Automatisering: ook aan boord van schepen bevinden zich steeds meer computers en elektronica die het schip veilig van A naar B moeten brengen. • Koel- en vriestechiek: hoe zorg je ervoor dat een lading fruit, vlees of vis op temperatuur de zee overgaat? • Hydrauliek: hoe ga je om met aandrijftechnieken die gebruik maken van vloeistof onder hoge druk?
2	→ Theorie Je krijgt vakken als: • Engine room watch • Maintenance and repair • Load the ship • Manoeuvre the ship • Navigational watch • Operational skills	• Plan a voyage • Safety • Stability and Stress • Tanker operations	→ Trainingen Voordat je op stage gaat krijg je verplichte trainingen over veiligheid aan boord van een schip, waardoor je je bewust bent van het belang van veiligheid: • Basic Safety, • Designated Security Duties	→ Simulatorcentrum Je oefent in het hypermoderne simulatorcentrum. Deze oefeningen zijn zo waarheidsgetrouw, dat je je op een echt schip waant. → MARCOM-A Je haalt je MARCOM-A certificaat. Communicatie met de wal via de satelliet is niet alleen belangrijk voor communicatie voor het bedrijf en privé, maar ook voor de veiligheid van het schip en de opvarenden. Basic safety training Je volgt de 'Basic safety training'. Je gaat een brand blussen en leert hoe je het schip veilig kunt verlaten in geval van nood en hoe je kunt overleven in een reddingsvlot.
3	→ Afstudeer richting Marof. Kies je voor Marof, dan betekent dit dat je op basis van je hbo-diploma zowel een vaarbevoegdheid krijgt als scheepswerktuigkundige als voor stuurman. → Afstudeer richting Technisch. Kies je voor de afstudeer richting Technisch, dan betekent dit dat je op basis van je hbo-diploma uitsluitend	een vaarbevoegdheid krijgt als scheepswerktuigkundige. → Afstudeer richting Nautisch. Kies je voor de richting Nautisch, dan betekent dit dat je op basis van je hbo-diploma uitsluitend een vaarbevoegdheid krijgt als stuurman.	→ Stage Je gaat 150 tot 180 dagen varen. Je kunt stage lopen op een koopvaardijship, een grote sleepopperzuiger of in de offshore.	→ Theorie Je krijgt vakken als: • Crisismanagement • Maintenance management • Voyage management • Maritime Research → Trainingen De volgende trainingen zijn nodig voor het aanvragen van je vaarbevoegdheid: • Advanced Fire Fighting • Medical First Aid en Medical Care • Proficiency in Survival Craft
4	→ Kaaseminters Je kunt kiezen uit de volgende minors: • Marine Engineering • Nautical Operations • Dual Purpose officer • Ship Electronics • Offshore Dredging Technisch • Offshore Dredging Nautisch Binnen de minor werk je aan een onderzoek.	→ Simulatorcentrum en trainingen Ook in het vierde jaar oefen je weer in het simulatorcentrum en doe je een eindtoets op de fullmission ship-simulator.	→ Afstudeerstage Voordat je aan je afstudeerstage begint, bepaal je in overleg met de afstudeerbegeleider en de rederij een onderwerp voor je afstudeeropdracht. Hieraan werk je tijdens je tweede stage. Dit kan in het verlengde liggen van de door jou gekozen minor of wellicht in opdracht van de rederij.	Toelatingseisen Maritiem Officier • havo: NT, NG + natu/nlt • vwo: NT, NG + natu/nlt, EM + natu • mbo-domein niveau 4* Voor de mbo-domeinen 'Economie en Administratie' en 'Handel en Ondernemerschap' gelden aanvullende toelatingseisen. De overige mbo-domeinen zijn rechtstreeks toelaatbaar. Aanvullende eis: geldige medische keuring. Voldoe je niet aan de toelatingseisen? Neem dan contact op met het MIWB op Terschelling: 0562 44 66 00 of kijk op www.nhl.nl/toelating of neem contact op via toelating@nhl.nl *Kijk voor de mbo-toelatingseisen ook op www.toelatingtoetsen.nl

Lees meer op www.miwb.nl

* Onze opleidingen worden frequent vernieuwd. De studieopbouw is daarom indicatief en onder voorbehoud van wijzigingen.

Bachelorgraad

Als je je opleiding hebt afgerond, krijg je een bachelorgraad passend bij je opleiding. Hiermee kun je ook internationaal voor de dag komen.

Bijlage 3 Rendementen

In-, door- en uitstroomgegevens

		Geselecteerd		
		Opleidingen.Opleidingsnaam	NHL	☒ Maritiem Officier (B) ☒ Techniek ☒ MIWB
		Opleidingen.Instituut		
		Opleidingen.Afdeling		
Kwaliteit van onderwijs en onderzoek		verslagperiode	vorige periode	norm
midterm 2013	Standaard 1 beoogde eindkwalificaties	voldoende		voldoende
midterm 2013	Standaard 3 gerealiseerde eindkwalificaties	onvoldoende		voldoende
NSE 2016	algemeen oordeel	4,31	4,22	>= 3,7
Niveau docenten	% master geschoold 30-06-2016	46,67%	48,84%	75%
Medewerkers Tevredenheid Onderzoek	Werkdruk	6,26	5,41	> = vorige meting
Contacttijd	Uren/week jaar	N.B.	0	12 uren
Studiesucces		verslagperiode	vorige periode	norm
Prestatieafspraken	Uitval 2014 uit de instelling	17,86%	32,1%	<=25%
	Switch 2014	0%	2,469%	<=9,5%
	Studierendement per cohort 2010	45,45%	54%	>=65%
Studievoortgang	% Behaalde EC propedeuse 2015-2016 3e periode	47,42%	41,73%	80%
	% Behaalde EC hoofdfase 2015-2016 1e semester	34,68%	35,09%	80%
	% Behaalde EC masters			80%
	Behaalde graden studiejaar 2014-2015 t.o.v. 2013-2014	37	27	Stijging
Marktaandeel		verslagperiode	vorige periode	norm
Inschrijvingen 2015-2016	Voltijd	409	378	Groei
	Deeltijd			
Bekostigde inschrijvingen	Voltijd	296	272	Groei
	Deeltijd			
% niet bekostigde inschrijvingen	Voltijd	27,63%	28,04%	Daling
	Deeltijd			
Bekostigde graden 2014-2015	Voltijd	33	31	Groei
	Deeltijd			
Legenda				
Beter dan de norm				
Slechter dan de norm				
Contacttijd	Betreft ingeroosterde contacttijd afkomstig uit Syllabus+.			
Prestatieafspraken	Alle afkomstig van de RCHOO.			
Studievoortgang	Het percentage behaalde EC's in een periode of semester, tegen de norm van 15 of 30 te behalen EC's.			
	De vorige periode bij studievoortgang is de vergelijkbare periode in het voorgaande studiejaar			
Inschrijvingen	Het aantal ingeschreven studenten op peildatum 1 oktober, afkomstig uit bekostigingsbestand rijksbijdrage			
Bekostigde inschrijvingen	Afkomstig uit bekostigingsbestand rijksbijdrage.			

TABELLEN VOLTijd HBO-BACHELOR

TABEL 1 - Uitval uit het eerste jaar

uitval na 1 jaar in %	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	13,2%	29,1%	44,2%	26,5%	35,1%	23,3%	26,8%	31,7%	34,6%	17,9%

Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

TABEL 2 - Uitval uit de Bachelor

uitval uit de bachelor in %	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	30,4%	26,8%	16,7%	22,0%	20,8%	32,6%

Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

TABEL 3 - Rendement

behaald in 5 jaar in %	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	60,9%	51,8%	62,5%	64,0%	52,1%	30,4%

Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

De docent/student ratio voor de opleiding Maritiem Officier is 1/25

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

	Semester 1	Semester 2
Jaar 1	18	16
Jaar 2	15	18
Jaar 3	0	18
Jaar 4	13	0

In voornoemde tabel is het aantal contacturen per week gemiddeld per jaar/semester opgenomen. Het gaat daarbij om contacturen voor onderwijsactiviteiten en begeleiding en toetsing waarbij een docent aanwezig is. Zelfstudietijd geldt niet als contacttijd.

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Leden visitatiepanel

Naam	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer ir. J.J. Hopman	Hoogleraar Ontwerpen van Schepen en afdelingsvoorzitter Maritime & Transport Technology aan de Technische Universiteit in Delft.
Mevrouw ing. E.S. van der Vlist	Coördinator Opleiding en Trainingen bij STODEL
De heer ing. G.J Huisink MSc.	Oprichter en voorzitter 1 OCEAN Coöperatie U.A.
Mevrouw L. van den Kieboom	Derde jaars student B Maritiem Officier Hogeschool Zeeland Vlissingen

Lead auditor: secretaris en projectleider

Naam	Gecertificeerd d.d.	E-mailadres
Mevrouw M. Snel BHRM & BEd	17 november 2010	snel@nqa.nl

Bijlage 5 Bezoekprogramma

Opleiding	Maritiem Officier	
Datum bezoek	24 november 2016	
Lokaal	MIWB, lokaal 11A	
Tijdstip	Thema	Deelnemers (6 à 8)
08.30–9.00 uur	Presentatie van maximaal 20 minuten door opleiding	Opleidingsmanagement; ing. H. Drijfhout G. van Leunen Bsc. MM. LL.M. drs. M. Krijnen
9.00–10.45 uur	Vorbereiding en materiaalbestudering	
10.45–11.30 uur	Spreekuur en rondleiding Gesprek met studenten internationale minoren (Finland en Zweden) Rondleiding (incl. Simulator Assessment)	rondleiding door; G. van Leunen M. Krijnen S. Bonnema
11.30-12.30 uur	Gesprek studenten en alumni	Brian ten Dam (4 ^{de} jaars) Roelof Kieskamp (4 ^{de} jaars) Tim Poelstra (2 ^{de} jaars) Kaas-Jan van Wijk (2 ^{de} jaars) Tieme Zwart (1 ^e jaars) Bas van der Wielen BSc. Lars Finnema BSc. Bob Heikoop BSc.
12.30 –13.15 uur	Overleg en lunch	
13.15–14.15 uur	Gesprek docenten en examinatoren	S. Bonnema MEd. BMO. BBA A. Joosten BSc. W. van Leunen MEd. E. Klarenbeek BSc. R. van Nes BSc. G. Scheepstra MEd. H. Spanjer J. Splinter PhD.
14.15–14.45 uur	Gesprek opleidingsmanagement	ing. H. Drijfhout G. van Leunen BSC. MM. LL.M. drs. M. Krijnen
14.45–15.45 uur	Gesprek externe borging Marof (alleen werkveld)	<u>Werkveld:</u> S. Hassing (HAL) W. Kok (van Oord) H. Mulder (JR Shipping)
15.45–16.00 uur	Korte pauze en paneloverleg	
16.00-16.30 uur	Gesprek borging Marof en OT	<u>Opleidings- en Examencommissie:</u> Gabiëlla van der Wilt (student-lid) W. Hofman BSc. ir. H. van den Oever

		S. Procee MSc. ir. R. van Ree W. van der Velde PhD.
16.30–17.15 uur	Beoordelingsoverleg panel	
17.15–17.30 uur	Gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	opleidingsmanagement en belangstellenden

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Documenten aangeleverd bij Kritische Reflectie

- Afstudeerhandleiding Marof 2016-2017
- Beroepsprofiel Maritiem Officier 2009
- Beroepsprofiel Maritiem Officier aanvulling 2010
- Competentietabel Marof 2016
- Informatiegids Marof en OT 2016
- OER Maritiem Officier 2016-2017
- Opleidingsdocument Marof 2016-2017
- Overzicht van ingezette personeel Marof 2014-2016
- Studentenstatuut Maritiem Officier 2016-2017

Documenten bestudeerd 24 november 2016

Beleid:

Meerjaren Beleidsplan
Meerjaren Personeelsplan
Jaarplan MIWB
Scholingsoverzicht Medewerkers
Jaarverslag Examencommissie
Jaarverslag Opleidingscommissie
Overzicht Studentvolgsysteem MIWB

Onderwijskaders:

STCW verdrag
Concept Opleidingsprofiel
Competentietabel Marof
Domeinprofiel Definitief

Les- en studiemateriaal:

Studiemateriaal leerlijn Elektrische Systemen
Les- en toetsmateriaal Maritime Safety
Professional Assignment 1 (Beroepsopdracht)
Training record book
Literatuurlijst (en selectie boeken)
Inzage Educator

Lectoraat:

Onderzoeksplan Onderzoeksgroep Maritiem
Rapport IEZ

Werkveld:

Notulen met werkveld ivm nieuw beroepsprofiel
Notulen Beroepenveld 2015 en 2016

Kwaliteit:

Onderzoek Alumni 2016
Medewerkerstevredenheidonderzoek
DNV-GL audit rapport
Actielijst kwaliteitszorg
NSE 2016
Notulen landelijke kalibreersessie eindwerken

Toets, antwoordmodel en 2 studentuitwerkingen:

2	toetsen	EPS ES1	toetsdatum:	6-1-2014
2	toetsen	EPS ES2	toetsdatum:	11-1-2016
2	toetsen	EPS ES3	toetsdatum:	30-10-2014
2	toetsen	EPS ES5	toetsdatum:	31-3-2016
2	toetsen	HVO	toetsdatum:	13-5-2016

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

201065
307955
223727
241261
266426
179957
234532
294462
227277
87075
188670
158976
223018
227102
1021156

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Maritiem Officier

Instelling: NHL Hogeschool

Visitatie datum: 24 november 2016

Ondergetekende: . . GA van Leunen

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: . . Directeur TIWB

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'GA van Leunen', written over a horizontal line.

Datum: 25-10-16